

EVANGELIKUS ŐRÁLLÓ

EGYHAZI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Megjelenik hetenkint egy iven.
Kéziratokat, előfizetési díjakat, hirdetések szövegét és díját a szerkesztő-kiadó címére kell küldeni.

FELELŐS SZERKESZTŐ-KIADÓ:
GEDULY HENRIK evang. lelkész,
NYIREGYHÁZA.

A lap ára: Egész évre 12 K
Félévre 6 K
Negyedévre 3 K
Egyes szám ára 40 fillér
* Hirdetés ára oldalanként 40 korona. *

TARTALOM-JEGYZEK: Vezércikk. »Ne temere« . . . (Hegyes ösztön az elmékedésre, vagy ok a merengésre.) II. — Felhívás. *Több congruás lelkész.* — *Egyetemes nyugdíjintézet.* II. *Gálik Mátyás.* (Folyt. és vége.) — A tiszai ág. hitv. ev. egyházkerület közgyűlése. — *rens.* — A barsi e. m. évi közgyűlése. — A zalai egyházmegye évi közgyűlése. — *Tárcza.* Az evangélikus istentisztelet. (A liturgia egységsítése kérdéséhez.) *Máyer Pál.* (Folyt. és vége.) — *Betélet.* — Pályázatok. — Hirdetések.

„Ne temere“ . . .

(Hegyes ösztön az elmékedésre, vagy ok a merengésre.)

II.

Az állam a maga tagjainak törvényileg szabad vallásgyakorlatot, vallásegyenlőséget és viszonyosságot biztosít, vagy legalább róluk törvényt alkotott. Az állam a házasságok megkötését a maga jogának ismeri, a házasságkötések módozatát, a kötött házasság érvényességét a maga törvényének betartásához szabta. A király — koronáztatásakor — Isten egyházi jogainak megtartására esküszik. Igaz, hogy a koronázási esküben benne van a kiváltságok védelme is, de arra a magyar állam a róm. kath. egyház fejének nem adott kiváltságot sohasem, hogy ez rendeleteivel a magyar állam törvényein túl tegye magát; sőt rendeleteinek az országban lehető kihirdetése elé oda állította a *jus placeti-t*.

Természetes, hogy a világoralomra törekvő pápaság a *jus placeti-vel* kibékülve nem volt sohasem, s ha gyengének találta az ellentállásra az államot, magát túltette azon; de még természetesebb volt, hogy a magyar állam, a maga erejében, visszaverte a pápai követelődzéseket, sőt Uram bocsá' — még az is megtörténhetett, hogy a magyar papság kiátkozta a római pápát magát is, nemcsak az ország jogát sértő rendeleteit vetette vissza.

Magának a tridenti zsinatnak határozmányai sem lettek kihirdetve, pedig azok csak nem azért hozattak, hogy kihirdetlenül maradjanak, aztán meg talán az a Ferdinánd király is jó róm. kath. fejedelem volt.

De azok a tridenti határozatok nemcsak Magyarországon, másutt sem hirdették ki mindenütt, hogy az állampolgárok közti béke meg ne zavartassék. És íme, most e tridenti zsinat egy határozmányából ide vették egy

breve, egy bomba, mely ha felrobban, felekezeti háborúság, állami zűrzavar lehet belőle.

Nem kötelessége-e annak felrobbanását meggátolni az államhatalomnak, hogy megóvja az állampolgárok békéjét? Nem kötelessége-e gondoskodni arról, hogy polgárainak egy része ne támadhassa meg a másik részt emberi, lelkiismereti, polgári jogaiban? Nem kötelessége-e gátat vetni minden oly törekvésnek, mely a polgárok közt keserűséget, viszályt, ellenségeskedést okoz? Nem kötelessége-e visszaverni bárki részéről jöhető minden oly arroganciát, mely az állam felségjogát sérti, mely a maga akaratát, önkényét az állam törvénye fölé helyezi?

Mindez kötelessége volna. Mennyire fogja azonban az államkormány mindezen kötelességeket a brévével szemben teljesíteni? az kitalálható az interpellatióra adott válaszából, hogy t. i. *foglalkozni fog a dologgal.* Nesze semmi, fogd meg jól!

Igy kell nekünk! Nem is érdemesíthetünk másra, kik magunk húztuk nyakunkra az új aera igáját. Nem is várhatunk mást. Ma minden út Rómába vezet és mi magunk is segítjük egyengetni ez utat. Mi magunk siettettük beállani és segítjük fenntartani ezt az időszakot, mely minden liberalismust a liberalismus jelszavainak örvényébe fullaszt.

Ma a reakciónak Magyarországon könnyű dolga van. A hatalom azé, született elvi ellenfelének egy része az ő uszályhordozója lett, a másik része terrorizálva van, míg egy harmadik rész eszményévé a zsebérdek kielégítése vált s ha néha, néha, itt, ott hallatszik is egy-egy ébresztő, tette buzdító szó, önfeléről zúdul legelőször a kövek zápora az ébresztőre.

Hogy mer kiabálni mikor ők aludni akarnak?! Hogy mer tette hívni, mikor az elpetyhüdt izmok tespedéshez szoktak és kép-

telenek már tette fészülni; mikor hasznos dolog megalkudni a viszonyokkal és húzni belőlük egyéni anyagi előnyt, mint a protestáns egyház eszményének élni, ennek elvei megvalósulásáért hevülni.

Aludj! aludj! protestáns erély! Ellenségednek gúnykaczaja a te altató dalod.

Fel ne ébredj, te szegény beteg! alvó arczodon a pir nem üdeség, belső sorvadás jele. Ki ne nyisd szemed! látnod kellene, mint lett összetiporva régi jó hírneved.

Hajdan meghozta ellened ellenfeled a „lutherani conburantur“-t, de féltő tartózkodással bánt veled; ma boszúlatlanul sárral dobálhat meg bennünket bárki is és paczkázva vet ki jogainkból erre, arra, mindenütt.

Pedig mi tiszteljük más jogát, megvárhatnánk tehát, hogy a mi jogunkat is tisztelje más. Mi tiszteljük más vallásos érzelmét, megkívánhatnánk, hogy a miénket is tisztelje más. Mi szentnek tartjuk a lelkiismeret és vallásszabadságot, szentnek tartjuk az állami jogrendet is.

De mind ez mit ér nekünk? Komolyan már minket számba se vehetnek, ha önként lefeküdtünk a reakciónak szekerei alá és itt meglapulunk, hogy rohanó útjában annak kerekei meg ne zökkenjenek rajtunk.

De hát meddig heverünk itt? E breve sem ráz fel innét minket? Hisz ennek hangja úgy hangzik, mintha halálharang volna! E brévét talán még sem vehetjük már csak úgy, egy közömbös vállrándítással, mert ez vakmerőn támadja a családi, a társadalmi, egyházi és állami jogrendet egyiránt. Nekünk az ebből kitörő veszély ellen védekeznünk kell. A nyomán beállandó veszély felől fel kell világosítanunk az államkormányt és legfőbb egyházi testületeink közbeléptével a leghatározottabban felhívni azt, hogy e veszély ellen védje meg a családokat, társadalmat, egyházunkat, önmagát; hogy e breve — kihirdettetése daczára — érvényteleníttessék és visszavonassék. Fel kell rázni lethargiájából az egész nemzetet, hogy egy önérzetes ország zúgja vissza neki: **Ne temere! . . .**

Felhívás!!!

Az egyetemes lelkeszi nyugdíjintézet revíziója legelső sorban a lelkeszek ügye és érdeke. Hogy a lelkeszek érdeke csorbát ne szenvedjen, legyen ott a kerületi gyűléseken, **főleg** pedig az egyetemes lelkeszi értekezleten és az egyetemes gyűlésen minden lelkesz, ifjabb és öregebb, kissebb és nagyobb, szegényebb és vagyonosabb. Ha *soha többé*, de most körömszakadtáig követelnünk kell, hogy az egyetemes

lelkeszi nyugdíjintézet revíziójánál, a *lelkeszek szava és óhaja* döntősúlylyal essék a mérlegbe. Amely lelkesz előtt kedves övéinek nyugalma, jövője, az szivlelje meg e felhívást. A hirlapi vitatkozás nem elég. Tenni kell. A legutóbbi javaslat ellen jogunk és kötelességünk sorompóba szállani. Ideje az álomból felserkennünk! *Talpra!*

Filippinél találkozzunk!

Több congruás lelkesz.

EGYETEMES NYUGDIJINTÉZET.

II.

Legnagyobb a botránykö a véleményező jelentés abbéli intézkedésében, hogy épazokat akarja leginkább sujtani, a kik segítségre, gyámolításra leginkább rászorulnak, t. i. az özvegyeket. „A tiszta kegyesség, vallásosság pedig meglátogatni az árvákat és az özvegyeket az ő nyomoruságokban.“ Jakab I. 27. Azt hiszem, hogy minden lelkesz, midőn a nyugdíj illetéket megvonja önmagától, nem saját magára gondol, hanem övéire, meghozza szívesen az áldozatot, csak hogy ha az Úr korán hívja őt el magához, özvegye s árvái ne legyenek kénytelenek koldulni. S mit tesz a T. B.? Ügyvivő ur javaslata szerint (22. §.) az özvegyi nyugdíj 1200 K kissebb nem lehetett volna. A T. B. azonban azt mondja, hogy az özvegy nyugdíja 50% annak, a mi férjét abban az időben megilletné. Példával megvilágítva a dolgot: meghal egy congruas testvér öt évi működése után. Özvegye a véleményező jelentés szerint kapna 1600 K 30%-ának a felét, vagyis 240 K azaz kettőszáznegyven koronát, holott a most érvényben levő szabályrendelet szerint is 400 K illetné meg. Ez kérem visszafelődés. Özvegyeinket ilyen módon koldusbotra juttatni nem szabad, csak azért, hogy eggesek 6—8000 K nyugdíjat kapjanak.

Hát kérdem a már 6000—8000 koronányi nyugdíjkepes testvéreimet, mily lelkiismerettel vennék fel a 6—8000 K nyugdíjat, mikor tudják, hogy egyik testvérük özvegye, a kinek az ura egy azon ur szőlején munkálkodott, s a kinek esetleg 2—4 nevetlen árva neveltetéséről kell gondoskodni, 240 K nyugdíj mellett kénytelen nyomorogni, holott ők már a gyermek neveltetés költségétől is mentek?

Ne a magunk, de özvegyeink érdekeit nézzük, ők szorulnak a segítségre. Ne akarjon senki bővelkedni, de azt se tűrjük, hogy más nyomorogjon.

Jó magam e javaslat elfogadását nem ajánlhatom. Midőn én az egyenlő 2400 koronás nyugdíj mellett s a fizetés aránybani ellen foglalok állást, távol áll tőlem az irigység, nem ez, hanem egyházam iránti szeretetem a vezetőm ebben.

Hiszem és vallom, hogy a jobban javadalmozott *tényleges* lelkeszek jóval többet kénytelenek fáradni, mint mi kis falusi egyházak lelkeszei s így méltók és érdemesek a nagyobb javadalomra, — amíg *tényleg* működnek. De *nyugdíjba menve* már csakugyan *egyenlők* vagyunk, itt már úgy a jól, mint a szerényen dotált egyformán pihen lelkiismeretesen végzett munkája után. Csak két különbség lehet köztük, hogy az első félre is tehetett öreg napjaira, hisz nagy része gyermekeit otthon neveltethette s volt is miből, míg a másik nem tehetette azt, hisz gyereke kis korától távol van otthonról és nincs is miből félretenni. A másik különbség pedig lehet az, hogy a szerényen dotált

nyugdíjába esetleg még valami betegséget is irsz a gyengeségen kívül — mely agg korunkban mindnyájunkat utól ér — melynek csiráit eleve el nem ölhette szerénysége miatt.

Továbbá nem is tartom helyesnek az ügyvivő ur nyugdíj meghatározását sem. Szerény nézetem szerint «a nyugdíj nem lehet a hivatalában működni megszűnt s nyugalomba vonult tisztviselőnek olyan díjazása, melyet betöltött hivatala jogán folytatólag élvez s mely pótolja a működése közben élvezett munkadíjat».

Szerény nézetem szerint a nyugdíj a munkában elfáradott munkásnak tisztességes megélhetési módot biztosító jutalma.

Az egyenlő 2400 koronás nyugdíj mellett foglalkozást első sorban azért, mert ezt az államsegély igénybevételével a hívek és a tagok újabb megterhelése nélkül is kereszttől vihetőnek találom. Mert a Véleményező Jelentés szerint a 2400 K-ig menő lelkészek egyházainál a hívek hozzájárulása nem lesz ugyan felemelve, de máshol igen. Így p. o. Szeghegy 24 K helyett 80 K, Mezőberény 60 K 40 fill. fizetne.

Már pedig a mai világban, midőn a népboldogító (??!) socialisták a nép szívét a lelkész elleni gyűlölettel annyira megmételtyezték, nem tartom okos dolognak a hívek újabb megterhelése által a már ugyanis nagyon elterjedt papgyűlöletet még jobban fokozni s annak tüzeit szítani, csak azért, hogy egy két testvér, még nyugdíjas korában is, fényes jólétben éljen. Aki a népet ismeri, jól tudja, hogy az urak elleni gyűlölete nem annyira a tényleges javadalmozás ellen irányul, mint inkább a nagy nyugdíjak ellen. Azt mondja a nép, mért nem takarított, míg jó állása volt, hanem még most is mi fizessünk neki?

Nagyon dicsérendőnek találom az egyetemes gyűlés határozatát, hogy a munkában elfáradott agg lelkésznek illő megélhetést akar nyújtani, midőn már a munkát nem bírja, de erre elégségesnek találom az egyenlő 2400 koronás nyugdíjat. „Hogyha pedig eledelünk és ruházatunk vagy, azokkal megelégedjünk.“ I. Timotheus VI. 8. Teljesen elég annak, ki eddig szegényesen élt s a mellett gyermekeket nevelt, de azt hiszem elég lesz annak is, a ki eddig jobb léthez volt szokva, mert annak bizonyára lesz egy pár megtakarított fillérje, házikója. Gyermeknevelés gondja nem nyomja, igényei ilyenkor már kisebbek, a világ hívsága már nem bántja őt.

Kivánom, hogy a nyugdíj egyenlő legyen úgy a lelkészeknél (2400), valamint az özvegyeknél (1200) eltekintve a szolgálati évektől, még pedig az első esztendőktől kezdve. Az Úr is egyenlőkké tette azokat, kik a napnak terhét és hévségét szenvedték azokkal, a kik csak egy órát fáradtak. Máté XX. 1—15. De meg a fiatalon elhalt testvérnek nem is volt sem alkalma esetleg, sem ideje, hogy szeretetei részére valamit is félre tehetett volna, s a szegény fiatal özvegynek mennyi kiadása lesz, míg gyermekeit felneveli. S ő mégis kevesebb nyugdíjat kapjon, mint az, a ki az ilyen gondoktól ment?

Azt pedig mindenki örömmel fogadja, hogy a mennyiben az állam segítségünkre jött, a régi nyugdíjasok illetménye is emeltessék.

Végül legyen szabad az ügymenetre is egy megjegyzést tennem. Miután a nyugdíjba lépés alkalmával minden tag köteles születési anyakönyvi kivonattal s egyéb okmányait betérjeszteni, ne kényszerítessek a nyugdíjba vonulni akaró és az özvegy kérvényéhez ezeket újra mellékelni. Vezetessék azonban a

tagokról egy törzskönyv, melyben a tagok születési, esketési s gyermekeinek születési ideje, valamint működésének kezdete nyilvántartassék, hogy így ezek beszerzésének fáradságától az özvegy vagy a gyám megkíméltesse. Az özvegy kérvényéhez legyen szükséges csak férje halotti bizonyítványa.

Tisztelt Bizottság! Tudjuk azt s hirdetjük is, hogy Krisztus országa nem e világból való; ne utánozzuk tehát e világot egyetemes nyugdíjintézetünk-nél, ne a $2 \times 2 = 4$ rideg igazságaira, ne csupán a befizetett összegre tekintettel építsük azt fel, hanem válasszuk a régi szeglet követ s azt a mit ő hirdetett alapul, a szeretetet. Legyen a nyugdíj egyforma.

Gálik Mátyas
lelkész.

A tiszai ág. hitv. ev. egyházkerület közgyűlése.

A tiszai ág. h. ev. egyházkerület f. é. közgyűlését Brassóban, f. hó 14—17. napjain tartotta. A kies fekvésű, turisztikai szempontból is nevezetes helyre számosan jöttek össze s nem hiányzott az együttléte kedvesebbé varázsoló hölgyvilág sem. A közgyűlés tagjait különös örömmel töltötte el a brassói egyház-megye részéről történt szívélyes fogadtatás, figyelmes, mindenre kiterjedő rendezés. Az esperesség határállomásán Skita Mihály, esperességi másodfelügyelő, Brassóban pedig Bohus Pál főesperes üdvözölte nagyszámú közönség élén a közgyűlés elnökségét és tagjait. Előbbinek Zelenka Pál püspök, utóbbinak Szentiványi felügyelő válaszolt szívélyes szavakkal.

Az első nap, 14-e, az elhelyezkedéssel és a Transsylvania szállóban tartott ismerkedési estélylyel telt el.

A második nap reggelén Nemes Károly ker. jegyző imájával istentisztelet, különböző bizottsági ülések, délután 3 órakor Materny Lajos főesperes és Májerszky Béla felügyelő elnöklésével gyámintézeti közgyűlés tartatott, amelyen jóleső érzéssel jelentette az elnökség a szeretet munkájának ez évben is áldásos előmenetelét. Délután 5 órakor gyámintézeti istentisztelet tartatott, amelyen Révész János nagybányai lelkész tartott minden ízében gondosan felépített, tartalmas, megható és költői mélységével elragadó beszédet. Ézsaiás 62. 6—7. v. alapján arról, hogy az őrállók kötelessége: 1. Vigyázat. 2. Bátor hitvallomás, 3. Meg nem szünő áldozatkészség. A nagy hatás legjobb fokmérője az, hogy a szép beszéd általánosan felhangzó kívánságra nyomatásban is megjelen. Egyéb-ként igen emelte az istentisztelet áhítatosságát az alkalmi énekkar és Grósz Frigyesné urnő közreműködése. Hat órakor előértekezletre gyűltek a közgyűlés tagjai, melyen főleg a nyugdíjintézet revisiója foglalkoztatta a felszólalókat.

Harmadik nap, 16-án, reggel a közgyűlést megelőzőleg Geduly Henrik főjegyző könyörgött áldásért a közgyűlés munkájára, majd az igazoló eljárás befejezte után Szentiványi Arpád felügyelő nyitotta meg a közgyűlést hatásos beszéddel, melyben főleg az evangéliumi összetartásra buzdított, reá mutatva arra, hogy az apácza paragrafus még mindig benne van az 1907. évi XXVII. t.-cz.-ben, s hogy sok belülről támadó ellenség mellett most újabb kívülről is harci riadót fújnak ellenünk, a római pápa táborában felhangzó »Ne temere« alakjában. Együttal örömmel jelentette, hogy a dotációs törvény tervezete készen van s leg-

közelebb foglalkoztatni fogja a közös prot. bizottságot. Az élénk tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után *Zelenka Pál* püspök olvasta fel minden mozzanatra gondosan kiterjedő évi jelentését, melyért a közgyűlés köszönetet szavazott buzgó főpásztorának. A jelentés elején őszinte örömeinek ad kifejezést a felett, hogy a közgyűlés elnöki székében immár 10-ik éve ott tisztelheti a kerület érdemdús, kiváló odaadást és lelkesedést, lankadatlan kitaratást és türelmet tanusító felügyelőjét, *Szentiványi Arpádot*. Majd összefoglalja az egyházkormányzat terén felmerült fontosabb mozzanatokat és jogos felháborodásának ad kifejezést a »Ne temere« es a jogtalan párbérszolgáltatásoknak esetleg állami pénzen történendő megváltása, valamint amiatt, hogy újabb iskolai autonómiánkba mélyen belevágó törvényeket hoznak, meghallgatásunk nélkül. Azután megemlékezik a hivatalbeli váltságokról, beszámol részvételéről a kerületi, az egyetemes s a közös protestáns ügyek intézésében, — emléket állít ama nagyszámu adakozóknak, hagyományozóknak, akik ősi áldozatkészséggel járultak hozzá Sionunk felvirágoztatásához és buzdít a további lelkes tevékenységre, főképp az 1848. évi XX. t.-cz. alapján felállított jogos igényeink erőteljes hangoztatására.

A közgyűlés részvétét fejezte ki Br. Podmaniczky Frigyes és Fábiny Teofil volt kerületi felügyelők, Dr. Bartók György és Kiss Áron ref. püspökök és Szontagh Pál nejenek elhalálózása, — üdvözlétét Kenessey Béla erdélyi püspökké történt megváltatása alkalmából.

Az élénk tetszéssel fogadott jelentés nyomán főleg *Münnich Kálmán* és *Hevessy Bertalan* felszólalására a kerület külön felterjesztéssel, de az egyetem útján is sürgeti a »Ne temere« visszavonását és azt, hogy az újabb iskolai törvényhozásnak az iskoláink felállítására és továbbfejlesztésére vonatkozólag felállított korlátozó intézkedéseit a miniszter a kiadandó utasításban enyhíteni sziveskedjék, nevezetesen pedig az adandó kártalanítási összeg mérvének megállapítása ne a költségvetés, de a zárószámadások adatai alapján történjék és az új iskolák felállítása ne legyen összefüggésben a törvényben kontemplált 5 %-os iskolai adóval. A *kollégium igazgató-választmányának* jelentését Geduly Henrik előadása alapján elfogadták, a Theologiai Otthon deficittal küzdő háztartását minden tényező lelkes támogatásába ajánlották, e nemese ténykedő intézmény gondos vezetéséért Dr. Szlávik Mátyás felügyelő tanárnak elismerést szavaztak, Deák János és Obál Béla rendkívüli tanárok megerősítését a nagybizottságnak ajánlják, Molitor Gusztáv és Becht József tanítóképző intézeti tanárokat ideiglenes alkalmaztatásukban további egy évre megerősítették, örvendetesen vették tudomásul a jogakadémiai tanárok fizetésének az állam által történendő kiegészítését, a főgimnáziumi 300,000 K-ás beruházási államsegély megadását, majd később, Korbély Géza jegyző referálása alapján azon tény bejelentését, hogy az állam a tanítóképzői 4 rendes tanár fizetését is kiegészítette. A tüzkárbiztosításra nézve a Gazdák Biztosító Szövetkezetével kötött új szerződéshez a közgyűlés egyhangulag hozzájárult. A díjat jelentékenyen mérsékeltek, a kerület 15% repartícióban részesül. — Az október hó 6—7. napjain Budapesten tartandó egyetemes közgyűlésre csekély kivétellel a múlt évi kiküldötteket választották meg. Az első közgyűlési nap kiemelkedő vitája az 1848 XX. t. cz. körül forgott. *Geduly Henrik* előadó mindenre kiterjedő összefoglaló előadása alapján erőteljes felszólalások hangoztak el azon tö-

rekvések tárgyában, hogy félhivatalos közlemények szerint a kath. autonómia vagyoni tekintetben is a mienkéhez hasonló hatáskörrel szándékolatik felruháztatni, holott ez a különböző eredetű papi vagyoni jogi természetének megállapítása és a többi felekezetekkel vagyoni jogi tekintetben való egyenlősítés előtt határozotlan beleütközik az 1843. XX. t. cikkbe.

Továbbá élénk megbeszélés tárgyát képezte a jogtalan párbérszolgáltatás esetleges állami pénzen leendő kártalanítása is. Mindamellett *Szentiványi felügyelő, Hevessy Bertalan, Dr. Pósch Gyula, Materny Lajos* és az előadó ismételt felszólalásai után határozatba ment, hogy a képviselőházhoz és kormányhoz az 1907 évi XXVII. t. cz. 35-ik §-ának törlése, autonómiánkat sértő intézkedése megváltoztatása tárgyában beadott kérvények érdemleges elintézését, a dotációs törvény megalkotását megsürgetik s felkérlik a kormányt, hogy az 1791. XXVI. t. cz. alapján iskolai autonómiánkat érintő minden újabb törvény meghozatala előtt hallgassa meg egyházunkat is.

A zsinattartásra nézve a kerület megújította múlt évi sürgető határozatát, amelyet a gyakorlati egyházi élet egyre indokoltabbá tesz; a tisztavidéki egyházmegyének lapunkban is közölt tervjavaslatait pedig az előkészítő-bizottsághoz felküldeni rendelte.

Számos sérelmes miniszteri rendelettel is foglalkozott a közgyűlés, főként egyes hitoktatók díjainak, fuvarkölségeinek és egyes iskolák államsegélyeinek megvonása miatt. E tárgyakban felterjesztések mennek a miniszterhez.

A tanügyekről szóló jelentés ezen legtöbb közép- és főiskolával bíró kerületben megnyugtató képet tár fel. A vallásitanításról szóló jelentés pedig, Frenyo Lajos előadásában, gazdag anyagot szolgáltat e fontos nevelési ág intenzív felkarolására.

Az egyházkerület rosznyói árvaháza is szépen halad feladata teljesítésében, csak kár, hogy, mint majdnem minden kultur és humanitárius intézetünk, ez is állandó deficittel küzd. Méltó tárgya a nagyobb foku jótékonyágnak.

A kerületi számvevőszék — *Materny Lajos* előadásában — igen szépen igazolja az egyházmegyei és középiskolai számadások pontosságát és egyöntetűsége terén való haladást.

A liturgiának egységessé tételére nézve öt tagu bizottság küldetett ki, amely Kassán tartsa üléseit és a jövő évre pozitív javaslatot dolgozzon ki a minimális és maximális liturgiai rendről.

Az alsólechnitzi missió újjászervezése és Lublónak mozgácsolása dolgában a kerületi elnökség bízott meg az érdekelt egyházmegyék közti tárgyalás vezetésével.

A vasárnapi munkaszünetnek az állami tisztviselőkre kiterjesztése tárgyában a kerület felterjesztést intézett a miniszteriumhoz, ez azonban még érdemlegesen el nem intéztetett.

A kiszajzoni hívők felebbezése elsőfoku elintézés végett a brassói esperességnek visszaadott.

A Novák Pál felebbezése az árvai egyházmegye azon határozata ellen, amelylyel a konfirmáció tanítás idejéül a szünidőt állapítja meg, sikert aratott. *Mig Laczo János* felebbezésével szemben, amely az ismétlődő iskoláztatás idejéül a vasárnap délutánt akarta megállapíttatni, jóváhagyatott az árvai esperesség ezt tiltó határozata.

Vrány Venczel kispalugyai tanító ügye a miniszteriumhoz pártolólág terjesztetett fel.

Ugyanazon nap délutánján ment végbe a hires-

neves fekete templom előtt álló Honterus-szobor megkoszorúzása is, mely alkalommal Korbély Géza tartott általános mély hatást keltő lelkes beszédet. A negyedik nap délelőttjét különböző bizottságok kiegészítése, a törvényszék és kollégiumi választmány ujjaalakítása töltötte be. De a legnagyobb érdeklődést a nyugdíj-intézet revisiójának kérdése keltette. A közgyűlésen megállapították, hogy az egyházmegyék tulnyomó többsége a fizetés rendszer barátja. Elhatározták, hogy a minimum 2400 K legyen, a maximum is meghatározassék az egyetemes gyűlés saját hatáskörében. A püspökök és főesperesek tiszteletdíja is legyen beszámítási tárgya, — utóbbiaké teljesen 3-szor 6 évi szolgálat után.

A többi pontok adminisztrációs jelentőségek. A másnap délutánján a Czenkhegy ormán lévő milleniumi Árpád-emléket koszorúzták meg a közgyűlés tagjai, a midőn is Margócsy Aladár egyházkerületi missionárius lelkész mondott lelkes, hatásos beszédet.

Este 7 órakor a közgyűlés a püspök buzgó imájával véget ért.

Itt említjük meg, hogy az első közgyűlési nap déli óráiban a városi vígadó nagytermében közeled volt, a melyen az első pohárköszöntőt Szentiványi Árpád ker. felügyelő Őfelségére mondotta. Szomorúan konstatáljuk, hogy sem a vármegye, sem a hivatalos szász egyház nem képviseltették magukat e tekintélyes evang. közegyházi munkákon. Gróf Mikes főispán és Jekkel alispán tüntető távolmaradása és a szász ev. lelkészek közönye joggal téteti fel velünk azt a kérdést: mit gondolnak szász testvéreink, ha ők Nyíregyházán vagy Debreczenben vagy Miskolczon tartanak evang. egyházi közgyűlést, mi tiszakerületi evangélikusok tudnánk-e velök szemben annyira udvariatlanok és testvérietlenek lenni, mint a minőknek ez alkalommal ők bizonyultak? Valóban itt volna már az ideje a beolvasztás munkája megkezdésének. A királyi legfőbb felügyelet kezdhetné meg e jelentős munkát.

—rens.

A barsi e. m. évi közgyűlése.

A barsi ág. h. ev. egyházmegye f. hó 16-án tartotta évi rendes közgyűlését Aranyosmaróton. Kosztolányi Sándor egyházmegyei felügyelőt, ki üdülés céljából Szliács fürdőn időzik, Bodó János megyei főjegyző, a szelezsényi egyházközség felügyelője helyettesítette az elnöki székben. A közgyűlést istentisztelet előzte meg, melyen Bándy Endre lévai lelkész mondott ünnepi beszédet. Raab Károly esperes évi jelentésében kikelt az ismeretes pápai breve ellen, mely a vegyes házasságban élő családok békéjét felidúlja. A közgyűlés tiltakozott a breve ellen s csatlakozott a békési egyházmegye átiratához. A közgyűlés felhívta az egyházközségeket, hogy az evang. szövetséghez csatlakozzanak. Az egyházmegye elnöksége valamint a tisztviselei kar többi tagjai is újból megválasztották. A kerületi gyűlésre Liptai Endre, Bándy Endre, Bodó János és Gyapay Ede dr. küldettek ki. Ugyanakkor tartatott a gyámintézeti közgyűlés is Bándy Endre és Bodó János elnöklété mellett, mely a kerü-

leti elnöki székek betöltése tekintetében Raab Károlyra és dr. Kéler Zoltánra szavazott.

A zalai egyházmegye évi közgyűlése.

A zalai ág. h. ev. egyházmegye rendes évi közgyűlését július hó 9-én tartotta Kövágóórsön.

Az egyházmegyei gyűlést a lelkészlakon gyámintézeti gyűlés előzte meg, hol a beérkezett segélykérvények feletti intézkedés után az egyházmegyeinek hitbuzgó felügyelője Cseméz Elek lovag 100 koronát tett le gyámintézeti célra, mely az egyházmegye gyámintézeti tőkéjéhez csatoltatott; 50 K ajándékot pedig ezenkívül bocsátott az egyházmegyei gyámintézet szabad rendelkezésére.

Délelőtt 9 órakor vette kezdetét az egyházmegyei közgyűlés, melynek kiemelkedőbb mozzanatai:

1. Offertóriummal egybekötött gyámintézeti istentisztelet volt, hol Magyary Miklós egyhm. egyházi jegyző mondott buzgó imát.

2. Gzuppon Sándor esperes lelkes beszéddel nyitotta meg a közgyűlést, buzdítván úgy az egyháziakat, mint a világi tagokat, hogy válságos időnkben kiki tegyen tanúbizonytságot igazi evangélikus voltáról hitűsége és egyházszertetével.

Beszéde elhangzása után az egyházmegye felügyelője Cseméz Elek lovag emelkedett szólásra. Üdvözölte az egyházmegye esperesét, ki 12 év óta vezet szeretettel párosult erélylyel a zalai ev. egyházmegye ügyeit s az egyházmegyei közgyűlés nevében, annak közóhajját tolmácsolva, éltette őt — kinek mandátuma lejárt — továbbra is, mint az egyházmegye esperesét.

3. Esperes bejelenti lemondását, de a közgyűlés egyhangulag jelenti ki, hogy továbbra is őt kívánja látni az egyházmegye egyházi elnöki székén. Együttal megállapodik, illetve határoz a gyűlés arra nézve, hogy a gyülekezetek augusztus hó 15-ig adják be szavazataikat az esperesre.

4. A terjedelmes esperesi jelentés felolvasása következett, mely örvendetes képét nyújtotta a hívek áldozatkészségének az egyes gyülekezetekben.

Ennek folyamán határozza el az egyházmegyei gyűlés, hogy a lelkészek által megírt s Fenyves Ede mentshelyi lelkész által összeállított egyházak és az egyházmegye történetét ki fogja nyomtatni, mely érdeemes arra, hogy mint emlék maradjon fenn az utókor számára.

5. Arra nézve, hogy a soproni ev. tanítóképző intézet beszüntetessék és helyette a kőszegi ev. felsőleányiskolát változtassa át a kerület női képzővé, tiltakozását fejezi ki az egyházmegyei gyűlés. Határozottan kifejezést ad ama kívánságának, hogy álljon fenn továbbra is az a képezde Sopronban, mely férfiakat nevel a protestantizmus védelmére; kijelenti, hogy kész lesz minden áldozatot meghozni a maga részéről a soproni tanítóképző fenntartására.

6. Örvendetes tudomásul szolgált az egyházmegyei iskolavizsgálók jelentése, mely élénk bizonytságot tett a felől, hogy az egyházmegye népoktatása igen jó kezekben van.

7. Megbotránkozását fejezi ki az egyházmegyei közgyűlés az oly igen felháborító hirhedt pápai decretum felett, mely sérti az ország minden egyes törvény és vallástisztelő tagját, mikor a protestáns lel-

kész előtt kötött vegyes házasságot törvénytelennek mondja.

8. Kivánja az egyházmegyei közgyűlés, hogy segédlelkészeink nyomoruságos fizetése mielőbb rendeztessék.

9. A legmelegebb köszönettel adózik Keszthely városának, mely dacára annak, hogy szinte teljesen a katolikus vallást követi lakossága, mégis ékesszóloán tanúsítja igazán felvilágosult voltát akkor, midőn 1000 koronát szavaz meg a Keszthelyen építendő ev. templom czéljaira.

A gyűlést Czuppon Sándor esperes búzgó imája zárta be.

A gyűlés utáni banketten több előkelő állású r. kath. vendég volt jelen, így tanúsították azt, hogy a sok klerikális mellett akad protestáns tisztelő is.

T Á R C A.

Az evangélikus istentisztelet.

(A liturgia egységesítése kérdéséhez.)

6. §. Az istentiszteleti élet rendezése.

Az epistola, mint az új szövetségi törvény, egyrészt a gyülekezet büntudatát ébreszti föl — nem úgy éltünk, a hogy Isten kivánja — másrészt az Igében hirdetendő isteni kegyelemre hívja föl a figyelmét — utóbbi lelki állapotának kifejezést ad a predikatoriának előkészítő főének, előbbinek pedig a főének után közvetlenül következő *Evangeliumnak*, mint Isten bünbocsátó kegyelméről biztosító szt. Irási résznek felolvasása, melyet a lelkész e szavakkal végez: Dicsőség te néked Urunk!

Az evangéliumot követő hitvallási énekben a gyülekezet Isten iránti törhetlen hűségének ad kifejezést (Credo).

Következik az Istentisztelet központja az egyházi beszéd, melyben a lelkész első sorban arra ügyeljen, hogy ő most Istennek akaratát közli a nyájával, nehogy tehát emberi szalma bölcsességgel, tudományos s politikai újdonságokkal gyötörje híveinek üdv után sóvárgó lelkét. A beszédet hála ima, *Miatyánk*, az egyházi jellegű (csakis!) hirdetések s az apostoli áldás fejezik be.

Ezzel a második rész — hazai szokásaink szerint — véget ér. Helyesebb volna egy hálaadó ének vers eléneklése után folytatni Isten üdv javainak kiszolgáltatását az Úri szent vacsorában, mely minden főistentisztelet után volna végzendő azoknak, a kik élvezni óhajtják! — Ragaszkodva a történeti alaphoz s a szokás által szentesített gyakorlathoz a predikatio után közvetlenül jön a *harmadik*, a befejező rész.

A gyülekezet egy hálaadó ének vers után, melyben Istennek az Igében közölt üdv javakért hálát mond, a lelkész az oltár elé lép s az ott elénekelt antiphonában s collectában ugyanezt teszi a gyülekezet nevében! (Hány helyen hallottam itt a Salutatiót énekelni!)

Isten áldásával elbocsátja az épülést keresett s az épülést talált gyülekezetet (Ároni áldás.)

Egy ének vers eléneklése után szétoszlik a nyáj!

E rövid vázlatból láthatjuk, hogy evang. istentiszteletünk helyesen fölépítve igenis értelmes, világos egész.

Rendezve alakja, lefolyása a következő:

I. Rész, A gyülekezet előkészítő része:

1. Invocatio (Jövel Szt. Lélek.)
 2. Reggeli ének.
 3. Antiphona-Responsorium) Introitus
 4. Kyrie.
 5. Gloria — vagy helyette egy megfelelő ének
(Péld. Téged Isten dicsérünk stb.)
- II. Rész. Isten üdv javának közlése:
6. Salutatio (Az Úr legyen ti veletek!)
 7. Collecta (gyűjtő ima.)
 8. Epistola.
 9. Főének.
 10. Evangelium.
 11. Gredo (Mi hiszünk mind egy Istenben.)
 12. Predikatio.

III. Rész. Befejező vagy hálaadó rész:

13. Énekv. s.
14. Antiphona-Responsorium.
15. Collecta.
16. Ároni áldás.
17. Kimenő ének.

Ily alakban talán kissé hosszú volna a főistentisztelet, 1¹/₂—1³/₄ óráig eltartana. De nem volna vonatott s unalmas, mert a kellő változatosság meg van benne.

Azt mondtam hosszú. Hiszen ismerem az 1 óras, a ³/₄ óras istentiszteleteket is, amik oly lélekszakadva tartanak, mintha papnak és nyájnak egyaránt török ülne a hátán, miket a hívek java része a predikatio közepén keres föl s alig várja, hogy a 20 perces beszédnek vége legyen, mikről a lélek ürebben tér vissza, mint ahogy oda ment s mikről az ember szökni akar, mert rövidségük dacára alig bírja végüket várni, Becsessé, drágává kell tenni az Igét, rejtett kincseit föltárni művelnek, műveletlennek egyaránt, majd fognak szomjuhozni utána s lesni a szónok ajkait! Nagyon, nagyon elhibázott politika, a templomot az istentisztelet rövidsége által vonzóvá tenni! Nemde minden Istenfélő lélek, a hű templom látogatók azt fogják mondani, hogy: minek járjak a templomba, ha lelkem nem találja meg azt, amit ott keres? S üresek lesznek a templomok, mint valaha! A lelkész föltétlenül rajta legyen, mint az Istentisztelet rendezője s vezetője, hogy a hívek föltétlenül 1 és fél, 1 és háromnegyed órát áldozzanak egyszer hetenként Istennek! Legalább ő fogja föl komolyan hivatását, ha e világ fiai azt komolyan venni nem akarják! Legalább ő nyugtassa meg lelki ismeretét tiszta *hív* teljesítése által s ne legyen hasonló nézetében e világ fiaihoz! Lelkes kitartás mellett a legellenszenvesebb szokások is legyőzhetők a gyülekezet istentiszteleti életében.

Igy a kifejtett alapokon, úgy vélem, egységesen volna rendezhető hazai evang. egyházunk istentiszteleti élete az említett korlátok között. A rendezés gyakorlati kivitele, igaz, akadályokba ütköznék s csak lassan, végtelen tapintattal, a gyülekezetnek jóindulatu fölvilágosításával lehetne az egyes változtatásokat bevezetni, mert népünk vallási téren végtelenül conservatív s végtelenül érzékeny s bizony inkább maradjon abba minden egységesítési törekvés, semhogy a falukra szorult virágzóbb istentiszteleti élet kárát vallja! Természetesen, egyes lelkészeknek gyakran hiúságból fakadó önkényes változtatása az agendailag megállapított istentiszteleti rend ellen nem volna megengedhető.

A kérdés a főistentisztelet rendezésével még nincs befejezve. Rendezendők volnának a mellék Istentiszteletek, itt rém sok a visszaélés; rendezendők a

feltétlenül megtartandó ünnepek s rendezendők a liturgikus öltözékek (oltár, szószek, terítők), mert napjainkban ritka templomban van oltár és szószek liturgikailag helyesen megválasztott színű terítővel letakarva. — Mondjuk, az épülés szempontjából ez nem lényeges dolog, de a rend szempontjából lényeges. Már pedig így int az apostol: „Mindenek pedig ékesen és jó renddel legyenek ti köztetek.”

Nagybörzsöny,

Mayer Pál.
ev. lelkész.

BELÉLET.

Nyilt kérdés nagyságos *Szentiványi Arpád* országgyűlési képviselő s tiszakerületi evang. egyházfelügyelő úrhoz. A fővárosi lapokban olvastuk, hogy a mentelmi bizottságban a *Csernoch* püspök összeférhetetlenségi ügyének tárgyalása alkalmával Nagyságod oly értelemben adta le szavazatát, hogy a püspökség (értsd róm. kath. püspökség) a képviselőséggel nem inkompatibilis. — Igaz-e ez a hír? Igen, vagy nem? Nagyszombat, 1908. július 21. Többek nevében, *Farkas Geyza*, lelkész.

Válasz. Az „Evang. Órálló” f. évi 29-ik számában „egy kis helyreigazítás” jelent meg a nógrádi egyházmegye közgyűléséről közölt tudósításom ama kitételére nézve, melyben azt állítom, hogy e közgyűlésen Dr. Baltik Frigyes püspök és Laszkári Gyula kerületi felügyelő, *mint vendégek* jelentek meg. Az ügy csekély jelentőségére való tekintettel nem volt szándékom reflektálni e közleményre, de amennyiben alkalmas arra, hogy engem bizonyos tekintetben diffamáljon, kénytelen vagyok a „helyreigazító” által felfedezett „feltűnő tévedést” a kellő mértékére leszállítani. Mindenekelőtt kijelentem, hogy teljes tudatában voltam annak a közlemény megírásakor, miszerint Dr. Baltik Frigyes püspök, mint balassagyarmati lelkész a nógrádi esp. közgyűlésnek hivatalból rendes, szavazattal bíró tagja, sőt még annak is tudatában voltam, hogy Laszkári Gyula ker. felügyelő a kétbonyi egyháznak hivatalos kiküldöttje volt. De amennyiben a kerület nagyjérdemű elnöksége oly ritkán s akkor is oly rövid időre (f. évben is a gyűlés másod napján néhány órán át) vesz részt az esperességi gyűléseken, ha részt is vesz, jogát nem, vagy alig gyakorolja, ha felszólal, akkor inkább mint püspök és felügyelő szólal fel, — egész joggal alkalmazhatónak véltem — a szónak a magyar nyelvben szokásos használata szerint is, — őket az esp. közgyűlésen inkább mint *vendégeket* feltüntetni. Er. elmet kérek, ha a felettes hatóság az alsóbb fórum közgyűlésein megszokott jelenni — jogának teljes respectálása mellett, — részvételét így „szokás” nevezni. Hisz a ker. elnökség természetes okokból maga is tartózkodik törvényadta jogát gyakorolni az esperességi gyűléseken, mert akkor annak határozatait bizonyos irányban a kerületi gyűlés szempontjából — *befolyásolná*. S ha Baltik püspök gyakran elmondja magáról, (tudom, mert oldala mellett vagyok) épen gyakori utai miatt, hogy ő „Balassagyarmaton csak vendég”, — ahol pedig püspöki- és lelkészi hivatala van, annál inkább és jogosabban mondható, — hiv. jogának elismerése mellett, — hogy ha az esp. gyűlésen nagy ritkán, rövid időre megjelenik, hogy ő ott mint *vendég* je-

lent meg. S ilyen értelemben előbbi állításomat fenn is tartom, s ilyen értelemben abban (mint a közlemény mondja) semmi „érdekeset”, vagy „téveset”, annál kevésbé „alkotmányunkba ütköző” dolgot nem talállok. És így a helyreigazítónak azon mély tudományra valló kitételeit, hogy a „püspök a lelkésztől elválaszthatlan „fogalom”, hogy Baltik püspök *jelenleg* Balassagyarmaton lakik stb., falusi gyermekekhez méltó s nekik való kiképzésnek tartom s épen ennek következtében a kitételnek „feltűnő tévedésként” történt feltüntetése előttem akadékoskodássá, „kákán csomó kereséssé” és a magyar nyelvben való bizonyos járátlanossággá zsugorodik, melylyel „az alkotmányos rendet” — úgy hiszem — nem lehet megvédeni. Balassagyarmat 1908. jul. 20. *Kardos Gyula*, egyházker. missiói lelkész.

A hálás tanítványok. *Fábry János* Halléban tanuló eperjesi ev. theologusnak az Otthonra szánt megindítóan szép adományát, illetve annak lélekemelő példáját ime egy más hálás tanítványunk követte. *Hallát János* fiatal testvérünk személyesen tett indítványára és ajánlására *Ratkó város képviselőtestülete* f. hó 21-én tartott gyűlésében egyhangulag *200 koronát* szavazott meg «felügyelőtanára önzetlen munkásságának, folytonos tevékenységének és ismert jóindulatának szives elismerésül” az eperjesi Ev. Theol. Otthonnak. Jól esik a tanítváni hűségnek és hálának, nem különben a ratkói városi képv. test. áldozatkészségének ez a szép megnyilatkozása. Egy szép jövőnek hajnalhasadása ez, a mit főleg az az öröndetes körülmény is jelez, hogy a tiszai ev. egyházkerület brassói közgyűlésében egyhangú lelkesedéssel az Otthonnak egyházközségenként való, lehetőleg költségvetésszerű segélyezését határozta el, mely irányban a jövő tanév elején indul meg a mozgalom a püspöki körlevelekben s a felügyelőtanár kérő szövegeiben. Az eperjesi coll. értesítőhöz hasonlóan itt is — míg a hivatalos kérő szöveg hozzájuk is eljut — felhívjuk és felkérjük összes volt hálás tanítványainkat, hogy Otthonunk évi segélyezésének ügyét egyházközségekben és tehetősebb egyháztagsaiknál tőlük, telhetőleg a legjobban előmozdítani szivesek legyenek. Az eperjesi Otthon br. Prónay D. és Zsilinszky M. felügyelők is személyes látogatásuk alkalmával egyházunk egyik legüdvösebb, leghivatásosabb és legszükségesebb intézményének vallották. A megajánlott kegyes adományokat Miskolczra vagy közvetlenül Eperjesre kérjük.

Polgári iskolai evang. állásnélküli tanárnők! Matematika-fizikára képesített okleveles állásnélküli polgári iskolai evang. vallású tanárnők bizalmasan értesíttetnek, hogy a kiskőrösi községi polgári (fiú és) leány iskolánál egy ily tanszék augusztus hó folyamán fog betöltetni. Kik az állás iránt érdeklődnek tájékoztatás végett hamarosan forduljanak a kiskőrösi ev. egyház elnökségéhez.

PÁLYÁZATOK.

A rozsnói ág. h. ev. főgimnáziumban megüresedett **helyettes tanári** tanszékre pályázatot hirdetünk Pályázhatnak a latin- és német nyelvből képesített vagy szakvizsgát tett ág. h. ev. tanárok vagy ta-

nárjelöltek. A megválasztott tanár javadalmazása évi 1600 (egyezerhatszáz) korona.

A pályázók a rozsnyói ág. h. ev. főgimnázium iskolatanácsához címzett s a kellő okmányokkal felszerelt kérvényüket f. é. augusztus hó 22-ig a rozsnyói ág. h. ev. főgimnázium igazgatóságához küldjék be.

Rozsnyó, 1908. évi július hó 24-én.

Dr. Hajcsi Sándor
főgimn. felügyelő.

(1-1)

Törköly János
h. igazgató.

A szarvasi államilag segélyezett ág. hitv. ev. főgimnázium pályázatot hirdet egy mennyiség- és természetani tanszékre, melyre nézve a kinevezési jog a vallás- és közoktatásügyi minisztert illeti. A tanszék a pályázat eredményéhez képest **rendes** vagy **helyettes tanárral** fog betölteni. A kinevezett tanár állását folyó évi szept. 1-én tartozik elfoglalni.

A rendes tanár törzsfizetése 2400 kor., mely idővel 2800 és 3200 koronára emelkedhetik; lakáspénz 500 kor., ötödéves korpótléka öt izben 200—200 kor., s az állami pénztárból megfelelő személyi pótlék.

A helyettes tanár javadalma 1800 kor.

A kinevezett tanár jogositott és kötelezett tagja az 1904. évi XXVII. t. c. alapján létesített országos tanári nyugdíjintézetnek.

Pályázhatnak e szakra képesített ág. h. ev. tanárok vagy tanárjelöltek.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterhez intézett s az életkort, vallást, végzett tanulmányokat, eddigi szolgálatokat, katonakötelezettségi viszonyokat, egészségi állapotot feltüntető okmányokkal felszerelt kérvények f. évi augusztus 1-ig a főgimnázium igazgatójához küldendők be.

Szarvason, 1908. július 22-én.

(1-1)

Haviár Dani
főgimn. felügyelő.

A hegyaljai ág. hitv. ev. egyházmegyéhez tartozó *fancsalí* (Ábauj-Torna vármegye) egyházközségben eltávozás folytán megüresedett **rendes lelkészi állásra** pályázat hirdetik. Ezen állással a 3 szobás lakáson s az ehez tartozó nagy kert, mellékhelyiségek és gazdasági épületeken kívül a következő javadalmazás van egybekötve: 1. Ingatlanokban: 26 kat. hold, 628 négyszögöl szántóföld, s 1 darab, részben beültetett szőlőterület haszonélvezete. A földek most bérbe vannak adva s a folyó évi összes haszonbér 861 kor. 2. Földmunka váltságban: 172 kor. 3. Párberben átlag: 54 Hl. rozs és 25 korona készpénz. 4. A meghatározott stóla-illetmények és Offertorium. 5. Kongrua kiegészítés: 1075 kor. 90 fillér.

Istentiszteleti nyelv: magyar.

A kellően felszerelt kérvények folyó évi *augusztus hó 10-ig* a főesperesi hivatalhoz Ózdra (Postahely, Borsodmegye) küldendők.

Kelt Ózdon és Miskolczon 1908. július 12.

Turóczy Pál,
főesperes.

(3-2)

Radvány István,
egyház. felügyelő.

A tátraaljai ág. hitv. evang. egyházmegyéhez tartozó *késmárki* németajku egyházközségben lemondás folytán megüresedett **rendes lelkészi állásra** ezennel pályázatot hirdetünk. A megválasztandó lelkész a rendes lelkészi teendőkön kívül vallásoktatást is köteles végezni. Javadalmazása a következő: 1. 1800 azaz ezernyolczszáz korona készpénz fizetés az egyházi

pénztárból előleges havi részletekben; ezenkívül kilátásba helyeztetik drágasági pótlék címén 400 azaz négyszáz korona. 2. Megfelelő lakás természetben. 3. 12 (a városi hatóság által adandó) öl (48 m³) puha tűzifa a házhoz szállítva. 4. az összes stóla-jövedelem. 5. az egytetemes nyugdíjalapba fizetendő évi járulék megfizetése. 6) a helybeli állami és községi tanintézetekben adott vallásoktatásért jelenleg 490 koronát tevő rendes tiszteletdíj, valamint a tanulóktól netalán szedhető járulékok. A pályázók — akik a magyar és német nyelvet egyaránt teljesen birni tartoznak — kellően felszerelt kérvényeiket alulírott főespereshez kaskaslomniczra f. évi *augusztus hó 15-ig* küldjék be.

Szepesszombat és Kaskaslomnicz 1908. jul. 12.

Dr. Lersch Kornél,
egyház. felügyelő.

(3-2)

Szekely Gyula,
főesperes.

Óvás! Arról értesültünk, hogy két szélhámos ügynök, *Kiss Sándor* és *Kemény Dezső*, budapesti evang. tanítóknak adva ki magukat, cégünk részére megrendeléseket vesznek föl. Minthogy **ilyen nevű budapesti tanítók nincsenek**, minthogy továbbá **semmiféle ügynököt nem tartunk**, kérjük a n. é. közönséget, hogy szíveskedjenek ezeket az embereket, vagy bárki mást, aki cégünk, vagy a Luther-társaság ügynöke gyanánt jelentkezik, a legerélyesebb módon kiutasítani, esetleg az illetékes hatóság figyelmébe ajánlani. Tisztelettel: (2-1.)

a Luther-társaság ev. könyvkereskedése,
Budapest, VIII. kerület, Szentkirályi-utca, 51/a. szám.

Cserét keresek 9 éves fiam számára, városba vagy falura, hol a IV-ik elemi osztályt végezné. Értesítést vagy ajánlatot kér: **Lipták Tivadar** ev. lelkész, Izsákfalva, u. p. Ménhard. Szepesmegye. — (3-1)

KÓKAI LAJOS

protestáns irányu könyvkereskedése.

Alapítva
1873-ban.

BUDAPEST,
IV., KÁROLY-UTCA I. —

Telefon:
74-94.

A győri, dunántúli és békéscsabai énekeskönyvek óriási választékban egyszerű és finom bekötésekben. Az összes forgalomban levő evang. imakönyvek papi- és magánhasználatra, vallásos iratok, konfirmációi káték és megfelelő ajándékönyvek, az összes megjelent Passiók, halotti énekesek, evang. hittankönyvek bármely szerzőtől, egyházi nyomtatványok, emléklapok, világi tudományos, szépirodalmi művek, stb. stb. állandóan nagy mennyiségben raktáron vannak.

30-14

TESSÉK JEGYZÉKEMET KÉRNI!